

Súd: Okresný súd Prešov
Spisová značka: 8Csp/135/2019
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8119210951
Dátum vydania rozhodnutia: 25. 10. 2019
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Jozef Jaselský
ECLI: ECLI:SK:OSPO:2019:8119210951.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Prešov sudcom, JUDr. Jozefom Jaselským, v spore žalobcu: M. K., G.. XX.XX.XXXX, K. Č. XX, XXX XX E., právne zastúpeného JUDr. Igorom Šafrankom, advokátom so sídlom ul. Sov. Hrdinov 163/66, 089 01 Svidník, proti žalovanému: PROFI CREDIT Slovakia, s.r.o., so sídlom Pribinova 2, Bratislava, IČO: 35 792 752, právne zastúpeného Advokátskou kanceláriou JUDr. Andrea Cviková s.r.o., so sídlom Kubániho 16, Bratislava, o primerané finančné zadostučinenie vo výške 770,14 eur, takto

rozhodol:

- I. Žalovaný je p o v i n n ý zaplatiť žalobcovi sumu 300,- € do troch dní od právoplatnosti tohto rozsudku.
- II. V prevyšujúcej časti žalobu z a m i e t a.
- III. Žalovaný je p o v i n n ý nahradiť žalobcovi trovy konania v rozsahu 100 %.

o d ô v o d n e n i e :

1. Žalobca sa žalobou doručenou súdu dňa 20.6.2019 domáha voči žalovanému zaplataenia primeraného finančného zadostučinenia vo výške 770,14 eur. Svoju žalobu odôvodnil tým, že v konaní vedenom na Okresnom súde Prešov pod sp. zn. 10Csp/50/2018 zo dňa 3.1.2019, ktorý nadobudol právoplatnosť dňa 23.2.2019, bol ako žalobca v postavení spotrebiteľa úspešný. Žalobou sa domáhal zdržania sa použitia dohody o zrážkach zo mzdy.

V odôvodnení rozhodnutia súd prvej inštancie uviedol:

„33. V rovnaký deň bola medzi stranami sporu uzavretá dohoda o poskytovaní služieb a na zabezpečenie záväzku zo zmluvy o spotrebiteľskom úvere aj dohoda o zrážkach zo mzdy (iných príjmov). Vykonaným dokazovaním bolo preukázané, že žalovaný ako veriteľ formulárovou zmluvou do prejavu vôle žalobcu k uzavretej zmluve o úvere, len o uzavretie ktorej mal záujem, zahrnul bez ďalšieho automatické uzavretie aj ďalších dohôd, a to aj dohody o zrážkach zo mzdy. Na uvedenom nemení nič ani tá skutočnosť, že dohoda o zrážkach zo mzdy a z iných príjmov bola uzatvorená na samostatnom tlačive. Toto tlačivo malo typový formulárový charakter, ktorý žalobca nemohol ovplyvniť. Dohoda o zrážkach zo mzdy, ak má byť súdmi akceptovaná, musí byť výsledkom zmluvnej autonómie strán a slobodnej vôle oboch zmluvných strán. Občiansky zákonník v ustanovení § 53 ods. 2 za individuálne dojednané zmluvné ustanovenia nepovažuje také, s ktorými mal spotrebiteľ možnosť oboznámiť sa pred podpisom zmluvy, ak nemohol ovplyvniť ich obsah. V prípade nepreukázania opaku zo strany dodávateľa zmluvné ustanovenia dohodnuté medzi dodávateľom a spotrebiteľom sa nepovažujú za individuálne dojednané (§ 53 ods. 3 Občianskeho zákonníka). Dohoda o zrážkach zo mzdy a z iných príjmov bola uzatvorená na predtlačenom formulári v čase uzatvorenia zmluvy o úvere a žalovaný ničím nepreukázal individuálny charakter tohto dojednania.

34. Rovnako žalovaný nepreukázal ani to, že žalobca bol skutočne poučený o dôsledkoch uzavretia dohody o zrážkach zo mzdy a že mal možnosť túto dohodu odmietnuť. O uvedenom svedčí aj samotný

spôsob uzavretia zmluvy o úvere, ktorý prebiehal nekonvenčným spôsobom, a to na parkovisku pri obchodnom centre, pričom tento spôsob kontraktácie navrhla zamestnankyňa žalovaného. Ako vyplynulo z výpovede žalobcu, zamestnankyňa žalovaného predložila žalobcovi na podpis niekoľko papierov, pričom z jej strany mu nič vysvetlené nebolo.

38. Súd navyiac poukazuje i na to, že predmetom dohody je aj nekonkretizované príslušenstvo pohľadávky a dokonca aj náklady, ktoré by vznikli žalovanému pri vymáhaní pohľadávky a ďalšie prípadné pohľadávky a zmluvné pokuty. Takto vymedzený predmet dohody o zrážkach zo mzdy rozhodne nenapĺňa atribút určitosti podľa 37 Občianskeho zákonníka, preto aj z toho dôvodu spôsobuje neprijateľnosť a tým neplatnosť dohody o zrážkach zo mzdy. Nie je možné platne uzavrieť dohodu o zrážkach zo mzdy na fiktívny resp. ešte neexistujúci prípadný dlh. Takéto dojednanie nemožno považovať za určité, jasné a zrozumiteľné, spĺňajúce požiadavku náležitosti dohody o zrážkach zo mzdy, ktorou má byť pohľadávka zabezpečená.

39. Podľa názoru súdu teda žalobcovi ako spotrebiteľovi je nevyhnutné poskytnúť ochranu, najmä ak existuje nebezpečenstvo, že sa v euronekomfortnom procese zrážok zo mzdy, na základe dohody o zrážkach zo mzdy zabezpečuje a umožňuje uhradiť bez súdnej kontroly aj zjavne nedôvodné plnenie, ako tomu bolo aj v tomto prípade.

42. Na základe uvedeného možno teda uzavrieť, že úver poskytnutý žalobcovi sa považuje za bezúročný. Dohoda o zrážkach zo mzdy, ktorá sa nevzťahuje len na istinu úveru, je preto v rozpore so zákonom (§ 39 OZ), keďže zabezpečuje aj neexistujúcu pohľadávku, a preto je aj z toho dôvodu neplatná.

43. So zreteľom na vyššie uvedené okolnosti nie je podľa názoru súdu možné vykonávať zrážky zo mzdy žalobcu, a keďže žalovaný požiadal zamestnávateľa žalobcu o vykonávanie týchto zrážok, súd žalobe vyhovel a uložil žalovanému povinnosť zdržať sa výkonu sa použitia dohody o zrážkach zo mzdy (iných príjmov) dlžníka.“

Ako spotrebiteľ si uplatňuje satisfakciu za porušenie spotrebiteľských práv. Svoje práva musel brániť v základnom konaní. Primerané finančné zadostučinenie má mať sankčnú a odradzujúcu funkciu, aby sa dodávateľ nedopúšťal recidívy. Zároveň má mať aj funkciu relutárnu. Keďže ako spotrebiteľ úspešne uplatnil porušenie svojho práva na súde, bola tým splnená hypotéza právnej normy (§ 3 zák. č. 250/2007 Z.z.). Finančné zadostučinenie požaduje vo výške 770,14 eur, čo zodpovedá sume, o ktorú sa žalovaný chcel na jeho úkor bezdôvodne obohatiť.

2. Žalovaný s podanou žalobou nesúhlasil a navrhol ju v celom rozsahu zamietnuť. Uviedol, že z formulácie ustanovenia § 3 ods. 5 zák. č. 250/2007 Z.z. vyplýva, že zákon v prvom rade vyžaduje postup podľa prvej vety (domáhanie sa ochrany svojho práva). Za predpokladu úspešného uplatnenia porušenia práva môže prichádzať do úvahy úvaha o vzniku nároku na finančné zadostučinenie. Ako však uvádza v rozsudku, sp. zn. 14Co91/2012, Krajský súd v Prešove, s ohľadom na jeho (pozn. § 3 ods. 5 uvedeného zákona) neurčitú hypotézu a v záujme eliminácie jeho možného zneužitia je nevyhnutné sledovať jeho účel, ktorým je nastolenie rovnováhy zmluvných strán, pričom posudzovanie každého nároku na priznanie primeraného finančného zadostučinenia je vecou individuálnych skutkových zistení. Poskytovanie právnej ochrany v dôsledku porušenia práv strán v spore má však byť vyvážené, čo teda znamená aj posúdenie, či účel sledovaný zákonom sa dosahuje vyslovením neplatnosti zmluvnej podmienky, celej odplaty za úver alebo nad rámec toho aj záverom o vzniku nároku na primerané finančné zadostučinenie. Z podanej žaloby nevyplýva ani označenie práva spotrebiteľa, ktoré malo byť porušené a vo vzťahu ku ktorému (porušeniu) sa finančné zadostučinenie uplatňuje. Z podanej žaloby nevyplýva ani preukázanie podmienok podľa § 3 ods. 5 zákona č. 250/2007 Z.z. v súvislosti s podanou žalobou. Ak by chcel zákonodarca priznať spotrebiteľovi právo na primerané finančné zadostučinenie za každé porušenie spotrebiteľského práva, zakotvil by to priamo (za porušenie), a neviazal by ho na to, či sa spotrebiteľ úspešne (účelne) domáhal jeho ochrany na súde. Účelom uvedeného ustanovenia totiž bolo priznať spotrebiteľovi, ktorému dodávateľ porušil alebo neuznal nejaké jeho spotrebiteľské práva (najmä v reklamačnom konaní), primerané zadostučinenie za to, že tieto svoje práva musel spotrebiteľ následne účelne uplatňovať alebo brániť v súdnom konaní, a nie primerané zadostučinenie priamo za ich akékoľvek porušenie (bez ohľadu na ich uplatnenie v súdnom konaní). Ďalším dôvodom, pre ktorý považuje podanú žalobu za nedôvodnú súvisí s povahou uplatňovaného nároku, ktorý zákon vymedzuje ako „primerané“ zadostučinenie. Na možnosť uplatňovania tohto nároku mimo účelu právnej úpravy poukazuje vo svojom rozhodnutí sp.zn. 14Co/91/2012 Krajský súd v Prešove. Súvislosť tohto záveru s týmto konaním súvisí predovšetkým s tým, či žalobná požiadavka predstavuje nielen uplatnenie existujúceho nároku, ale či je primeraná. V rozsudku Krajského súdu v Prešove, sp. zn. 12Co/3/2015 sa uvádza, že primerané finančné zadostučinenie sa má chápať ako odmena spotrebiteľovi za to, že sa

pustil do sporu s nepochybne ekonomicky a právne silnejším dodávateľom. Uvedeným konštatovaním sa vymedzuje, že účel primeraného finančného zadosťučinenia súvisí s iniciovaním vlastného postupu k ochrane svojich práv. Žalovaný preto namietal neprímeranosť výšky tvrdeného nároku. Zadosťučinenie“ je chápané ako forma náhrady ujmy v nemajetkovej oblasti. Právny poriadok pozná takúto formou náhrady či odškodnenia v rôznych prípadoch a situáciách. Pre porovnanie je možné poukázať na to, že žalobcom požadovaná suma napríklad dosahuje sumu bolestného v prípade niektorých stredne ťažkých úrazov či poškodení zdravia (porov. príloha k zákonu č. 437/2004 Z.z., ak zohľadníme hodnotu jedného bodu napr. v roku 2017 (rok uzavretia zmluvy) v sume 18,24 eur). Žalobná požiadavka je z tohto pohľadu zjavne neprímeraná, čo je možné usudzovať aj bez toho, aby bolo potrebné či účelné vymenúvať prípady poškodenia zdravia zodpovedajúcich 30 bodom, v prípadoch ktorých bolo možné priznať náhradu cca. 572 eur. Týmto prímerom poukázal na to, že požiadavka žalobcu, ak by bolo oprávnená, je zjavne neprímeranou. Žalobca výšku ním uplatňovaného nároku odôvodňuje tak, že má ísť o sumu, o ktorú sa chcel žalovaný bezdôvodne obohatiť. Uvedené tvrdenie je po skutkovej i právnej stránke nedôvodné. V okamihu prijatia akéhokoľvek plnenia od žalobcu žalovaný nekonal v rozpore so žiadnym rozhodnutím alebo predpisom. Žalobca svoje tvrdenie ničím neosvedčil, a nekonkretizoval. Žalobca prijal od žalovaného sumu 1.450,- eur, dodnes uhradil 983,45 eur. Dodnes teda nevrátil ani sumu, ktorú prijal a nespravil tak ani dobrovoľne. Je v rozpore s účelom ochrany spotrebiteľa a rovnako s dobrými mravmi preto uplatňovanie žalobnej požiadavky za situácie, kedy zo strany žalobcu nedošlo k splneniu jeho vlastnej povinnosti.

3. Súd vykonal dokazovanie listinami, a to rozsudkom Okresného súdu Prešov sp. zn. 10Csp/50/2018, doložkou právoplatnosti a vykonateľnosti, zmluvou o revolvingovom úvere, zmluvnými dojednaniami, žiadosťou o zrážky zo mzdy, odpoveďou žalovaného, ako aj ďalším spisovým materiálom a zistil tento skutkový stav:

4. Okresný súd Prešov rozsudkom 3.1.2019, č.k. 10Csp/50/2018-109, zaviazal žalovaného zdržať sa použitia Dohody o zrážkach zo mzdy dlžníka č. 8500071272 z 23.7.2014 k Zmluve o revolvingovom úvere č. 8500071272.

5. Pri právnom posúdení predmetného sporu vychádzal súd z ustanovení zákona č. zákona č. 250/2007 Z.z. o ochrane spotrebiteľa.

6. Podľa § 1 ods. 1 zákona č. 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa, tento zákon upravuje práva spotrebiteľov a povinnosti výrobcov, predávajúcich, dovozcov a dodávateľov, pôsobnosť orgánov verejnej správy v oblasti ochrany spotrebiteľa, postavenie právnických osôb založených alebo zriadených na ochranu spotrebiteľa (ďalej len "združenie") a označovanie výrobkov cenami.

7. Podľa § 3 ods. 3 zákona č. 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa, každý spotrebiteľ má právo na ochranu pred neprijateľnými podmienkami v spotrebiteľských zmluvách.

8. Podľa § 3 ods. 5 posledná veta zákona č. 250/2007 Z.z. o ochrane spotrebiteľa v znení účinnom do 9.6.2013, osoba, ktorá na súde úspešne uplatní porušenie práva alebo povinnosti ustanovenej týmto zákonom a osobitnými predpismi, má právo na primerané finančné zadosťučinenie od toho, koho porušenie práva alebo povinnosti ustanovenej týmto zákonom a osobitnými predpismi je spôsobilé privodiť spotrebiteľovi ujmu.

9. Podľa § 3 ods. 5 posledná veta zákona č. 250/2007 Z.z. o ochrane spotrebiteľa v znení účinnom od 10.6.2013, spotrebiteľ, ktorý na súde úspešne uplatní porušenie práva alebo povinnosti ustanovenej týmto zákonom a osobitnými predpismi, má právo na primerané finančné zadosťučinenie od toho, kto za porušenie práva alebo povinnosti ustanovenej týmto zákonom a osobitnými predpismi zodpovedá.

10. Vo vzťahu k vyššie citovanému ustanoveniu zákona č. 250/2007 Z.z., či už v pôvodnom alebo terajšom znení, možno uviesť, že ide o ustanovenie s tzv. relatívne neurčitou hypotézou, ktorá neustanovuje žiadne kritéria na vymedzenie toho, čo predstavuje primerané finančné zadosťučinenie a ako treba určiť jeho výšku. Zároveň treba uviesť, že novšie znenie zákona o ochrane spotrebiteľa dokonca ešte zmiernilo podmienky poskytnutia primeraného finančného zadosťučinenia, pretože toto sa v súčasnosti poskytuje aj bez toho, aby porušenie práva alebo povinnosti spotrebiteľa ustanovené zákonom o ochrane spotrebiteľa a osobitným predpisom, bolo spôsobilé privodiť ujmu spotrebiteľovi.

11. Základným zákonným predpokladom úspešného uplatnenia primeraného finančného zadostučinenia v zmysle citovaného zákonného ustanovenia je teda porušenie práva alebo povinnosti ustanovenej zákonom č. 250/2007 Z.z. o ochrane spotrebiteľa alebo podľa osobitných predpisov, ktorými sú predpisy na ochranu spotrebiteľa. Podľa názoru súdu uvedený nárok je teda daný, ak dodávateľ porušil osobitnú právnu úpravu predstavujúcu normy na ochranu spotrebiteľov, ktorými sú osobitná úprava spotrebiteľských zmlúv v § 52 až 54 Občianskeho zákonníka, zákony o spotrebiteľských úveroch, o finančných službách na diaľku a podobne. Účelom týchto právnych noriem je zvýšená ochrana spotrebiteľa ako slabšieho účastníka zmluvného vzťahu založeného spotrebiteľskou zmluvou a citované zákonné ustanovenie § 3 ods. 5 zákona č. 250/2007 Z.z. má postihnúť nečestného dodávateľa, ktorý tieto osobitné právne normy nerešpektuje. V tejto súvislosti súd poukazuje na uznesenie Najvyššieho súdu SR, sp. zn. 6Cdo/389/2015, zo dňa 14.9.2016, v ktorom tento súd uviedol, že v súvislosti s ustanovením § 3 ods. 5 zákona č. 250/2007 Z.z. pod úspešným uplatnením porušenia práva alebo povinnosti v zmysle tohto ustanovenia treba rozumieť úspešné uplatnenie konkrétneho nároku z porušenia alebo povinnosti, napr. nároku na náhradu škody, na vydanie bezdôvodného obohatenia, alebo aj na určenie neprijateľnosti konkrétne vymedzenej zmluvnej podmienky používanej v spotrebiteľskej zmluve.

12. V prejednávanej veci je zrejmé, že žalobca úspešne uplatnil porušenie svojho práva ustanoveného osobitným predpisom v konaní vedenom na tunajšom súde pod sp. zn. 10Csp/50/2018, v dôsledku čoho bol žalovaný zaviazaný zdržať sa použitia dohody o zrážkach zo mzdy na výkon zrážok zo mzdy žalobcu. Uvedená dohoda ako neprijateľná podmienka spôsobuje hrubú nerovnováhu v právach a povinnostiach v neprospech žalobcu ako spotrebiteľa a preto je neplatná. S ohľadom na uvedené je podľa názoru súdu naplnený vyššie uvedený základný predpoklad uplatneného nároku na finančné zadostučinenie, a to, že boli porušené práva žalobcu ako spotrebiteľa vyplývajúce z osobitných právnych noriem slúžiacich na ochranu spotrebiteľov.

13. Pokiaľ ide o výšku finančného zadostučinenia, táto závisí od úvahy súdu. Pri jej určení súd vychádzal z toho, že finančné zadostučinenie má sankčnú povahu a jeho účelom je odradiť nečestného dodávateľa od porušovania práv spotrebiteľov. Finančné zadostučinenie je potrebné nevnímať ako kompenzáciu, ale ako poskytnutú satisfakciu spotrebiteľovi a tiež ako odmenu pre žalobcu ako spotrebiteľa, ktorý privodil vyhlásenie rozsudku, ktorým sa sledujú rovnaké účinky ako opatrenia orgánov dohľadu, ktorých sankcie by boli neporovnateľne prísnejšie. Na druhej strane však nemôže predstavovať neprimerané obohacovanie spotrebiteľov. Pri rozhodovaní o nároku na finančné zadostučinenie je potrebné tiež prihliadať na okolnosti prípadu, konkrétne zo závažnosti porušenia práva či povinnosti voči spotrebiteľovi, intenzitu trvania a rozsahu nepriaznivých následkov a na subjektívny prístup oboch strán protiprávnemu konaniu.

14. Vzhľadom na vyššie uvedené súdom vymedzené kritéria má súd za to, že suma vo výške 300,- eur splní všetky funkcie primeraného finančného zadostučinenia (keďže morálnym zadostučinením bol aj rozsudok sp. zn. 10Csp/50/2018 a je ním aj odôvodnenie tohto rozsudku) a teda, že bude mať dostatočný satisfakčný charakter pre žalobcu, dostatočný sankčný charakter voči žalovanému v zmysle individuálnej, ale aj generálnej prevencie, a zároveň bude odmenou pre žalobcu, že sa nekalému konaniu žalovaného nepodrobil, ale napriek nepochybne svojej slabšej ekonomickej a právnej situácii, akú si mohol zabezpečiť žalovaný, sa pustil do sporu s ním. Na druhej strane však finančné zadostučinenie nemôže predstavovať neprimerané obohacovanie spotrebiteľov. Pri rozhodovaní o nároku na finančné zadostučinenie je potrebné tiež prihliadať na okolnosti prípadu. Súd považuje sumu vo výške 300 eur za primeranú, keďže žalovaný si vo vzťahu k žalobcovi už aj uplatnil zrážky zo mzdy na základe neplatnej dohody a vyvolal u neho stav právnej neistoty, ktorý musel riešiť podanou žalobou. Súd vzal do úvahy tiež skutočnosť, že žalobca doteraz nevrátil žalovanému ani sumu požičaných peňazí. V prevyšujúcej časti súd preto žalobu o zaplatenie primeraného finančného zadostučinenia zamietol.

15. O nároku na náhradu trov konania súd rozhodol podľa § 262 ods. 1 v spojení s § 255 ods. 2 CSP. Podľa tohto ustanovenia môže súd priznať náhradu trov konania v plnej výške aj v prípade, ak súd priznal nárok úspešnej strane, avšak nie v žiadanej výške (porovnaj I. ÚS 56/2017). Ide o prípady, ak výška nároku závisí od úvahy súdu, čo je prípad prejednávanej veci. Úvaha súdu sa teda týkala skutkových okolností, ktoré sú podstatné pre rozhodnutie o výške priznaného plnenia, nie čo do základu uplatneného nároku. Aj v súčasnosti podľa § 255 ods. 2 CSP v spojení s čl. 3 a čl. 4 ods. 2 CSP sa základná sadzba tarifnej odmeny advokáta vypočíta z výšky súdom priznaného plnenia.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku možno podať odvolanie v lehote 15 dní odo dňa jeho doručenia na Okresnom súde Prešov, písomne, v dvoch vyhotoveniach.

V odvolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania (§ 127 C.s.p.) uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh).

Odvolanie možno odôvodniť len tým, že

- a) neboli splnené procesné podmienky
- b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces
- c) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd,
- d) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
- e) súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
- f) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
- g) zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, alebo
- h) rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Odvolanie proti rozhodnutiu vo veci samej možno odôvodniť aj tým, že právoplatné uznesenie súdu prvej inštancie, ktoré predchádzalo rozhodnutiu vo veci samej, má vadu uvedenú v odseku 1, ak táto vada mala vplyv na rozhodnutie vo veci samej.

Odvolacie dôvody a dôkazy na ich preukázanie možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie odvolania.

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže odvolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie odvolania.

Ak povinná strana dobrovoľne nespĺní, čo jej ukladá vykonateľné rozhodnutie, oprávnená strana môže podať návrh na vykonanie exekúcie podľa zákona č. 233/1995 Z.z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti v znení neskorších predpisov.